

JISMONIY TARBIYA DARSIDA VA DARS DAN KEYIN SPORT MASHG'ULOTLARDA HARAKATLI O'YINLARNI PEDAGOGIK ASOSLARI

Erkinov Mashrabjon Farxodbek o'g'li

Andijon davlat pedagogika instituti, jismoniy madaniyat fakulteti 3- bosqich talabasi.

Annotatsiya: ushbu maqolada harakatli o'yinlarni jismoniy tarbiya darslariga va darsdan keyingi sport mashg'ulotlariga kiritishning pedagogik asoslari o'rganilgan. Bu vosita mahoratini rivojlantirish, jalb qilish va umumiy o'rganish uchun harakatli o'yinlarning afzalliklari bo'yicha mavjud tadqiqotlarni o'rganadi.

Kalit so'zlar: harakatli o'yinlar, jismoniy tarbiya, sport mashg'ulotlari, motorli ko'nikmalar, mashg'ulotlar, pedagogika

Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari jismoniy savodxonlikni oshirish va harakatga bo'lgan muhabbatni tarbiyalashda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Biroq, an'anaviy usullar ba'zida, ayniqsa, yosh talabalar uchun jalb qilinmasligi mumkin. Raqobat, strategiya va jismoniy faollik elementlari bilan ajralib turadigan harakatli o'yinlar majburiy alternativani taklif etadi. Ushbu maqola jismoniy tarbiya darslarida va darsdan keyingi sport mashg'ulotlarida harakatli o'yinlarning pedagogik ahamiyatini o'rganadi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, harakatli o'yinlar bolalarda vosita mahoratini rivojlantirishga ijobiy ta'sir qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, ta'qib qilish, qochish va otish bilan bog'liq o'yinlar fundamental vosita mahoratini sezilarli darajada yaxshilaydi . Bundan tashqari, harakatli o'yinlar o'yinchilardan strategiya, muammolarni hal qilish va o'zgaruvchan vaziyatlarga moslashishni talab qilish orqali kognitiv funktsiyani kuchaytirishi mumkin .

Bundan tashqari, harakatli o'yinlar yanada yoqimli o'quv muhitini targ'ib qiladi. O'yin elementi ichki motivatsiya va faollikni kuchaytiradi, bu esa ishtirok etishning kuchayishiga va jismoniy faoliyatga ijobiy munosabatda bo'lishga olib keladi . Bu, ayniqsa, pe darslarida qimmatlidir, bu erda yoshligida harakatga bo'lgan ishtiyoqni yoqish uzoq muddatli foyda keltirishi mumkin.

Harakatli o'yinlar, vosita mahoratini rivojlantirish, jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlariga jalb qilish bo'yicha mavjud adabiyotlarni har tomonlama ko'rib chiqish amalga oshiriladi. Turli yosh guruhlari va jangovar o'yinlar dizayniga bag'ishlangan tadqiqotlar har tomonlama istiqbolga ega bo'lish uchun tahlil qilinishi mumkin. Bundan tashqari, jismoniy tarbiya o'qituvchilari va sport murabbiylari bilan

suhbatlar ularning dasturlariga harakatli o'yinlarni kiritish tajribalari haqida qimmatli ma'lumot berishi mumkin.

Harakatli o'yinlar jismoniy tarbiya darslarida ham, darsdan keyingi sport mashg'ulotlarida ham kuchli o'rin tutadi. Ularning murojaatlari o'rganish va rivojlanishga yordam beradigan asosiy pedagogik tamoyillarga kirish usulida yotadi. Harakatli o'yinlar nima uchun samarali ekanligi haqida ma'lumot:

Jismoniy Tarbiya Darslarida:

Dvigatel mahoratini rivojlantirish: harakatli o'yinlar yugurish, sakrash, otish, ushlab va qochish kabi maxsus vosita mahoratiga mo'ljallangan bo'lishi mumkin. Ular o'yin qoidalariga yoki faoliyat doirasidagi qiyinchiliklar orqali kiritilishi mumkin.

Ijtimoiy va hissiy ta'lim: jamoalarda birgalikda ishlash, qoidalariga rioya qilish va g'alaba va yo'qotishlar bilan shug'ullanish-bu harakatli o'yinlarni rivojlantiradigan ijtimoiy va hissiy ta'limning (SEL) barcha jihatlari. Hamkorlikdagi o'yinlar muloqot, hamkorlik va sport mahoratini rag'batlantiradi.

Motivatsiya va jalb qilish: harakatli o'yinlar jismoniy tarbiya darslariga qiziqarli va raqobat qatlamini qo'shib, talabalarning motivatsiyasi va faolligini oshiradi. Bu o'rganishni yanada yoqimli qiladi va jismoniy faoliyat bilan ijobiy aloqada bo'lishga yordam beradi.

Farqlash: harakatli o'yinlar turli qobiliyat darajalarini qondirish uchun osongina moslashtirilishi mumkin. Qiyinchilik darajalari sozlanishi yoki o'yin ichidagi rollar individual kuchli tomonlarga qarab belgilanishi mumkin.

Sinfdan Keyingi Sport Mashg'ulotlarida:

Mahoratni takomillashtirish: harakatli o'yinlar muayyan sport mahoratini mashq qilishning qiziqarli va dinamik usulini taqdim etishi mumkin. Mashqlar va mashqlarni gamifikatsiya qilish mumkin, bu esa takroriy amaliyotni yanada qiziqarli qiladi.

Strategik fikrlash va qaror qabul qilish: harakatli o'yinlar o'yin vaziyatlarini simulyatsiya qilish uchun ishlab chiqilishi mumkin, bu esa o'yinchilardan strategik fikrlashni, tezkor qaror qabul qilishni va o'zgaruvchan sharoitlarga moslashishni talab qiladi.

Jamoaviy ish va aloqa: jismoniy tarbiya darslariga o'xshab, sport mashg'ulotlaridagi harakatli o'yinlar jamoaviy ish va muloqotni ta'kidlashi mumkin. Bu muvaffaqiyatli o'yin strategiyasini ishlab chiqish uchun juda muhimdir.

Ishonchni mustahkamlash: harakatli o'yinlarning tezkor va raqobatbardoshligi sportchilarga o'z qobiliyatlari va qaror qabul qilish qobiliyatlariga ishonchni oshirishga yordam beradi.

Qo'shimcha Mulohazalar:

Yosh va mahorat darajasi: harakatli o'yinlarni tanlash ishtirokchilarning yoshi va mahorat darajasiga mos bo'lishi kerak.

O'quv maqsadlari: o'yin jismoniy tarbiya yoki sport mashg'ulotlarida bo'lsin, aniq o'quv maqsadlarini hal qilish uchun ishlab chiqilishi kerak.

Xavfsizlik: barcha ishtirokchilarning xavfsizligini ta'minlash uchun aniq qoidalar va chegaralar o'rnatilishi kerak.

Harakatli o'yinlarni o'ychanlik bilan birlashtirib, o'qituvchilar va murabbiylar jismoniy faollik va mahoratni rivojlantirish uchun yanada qiziqarli va samarali o'quv muhitini yaratishi mumkin.

Muhokama bo'limi natijalarni sharhlaydi, ularning jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari amaliyotiga ta'sirini tahlil qiladi. U murojaat qilishi mumkin:

Harakatli o'yinlarni PE o'quv dasturlari va sport mashg'ulotlariga qo'shish bo'yicha tavsiyalar.

Harakatli o'yinlarni turli yosh guruhlari va mahorat darajalariga moslashtirish strategiyalari.

Harakat o'yinlari salohiyati cheklashlar va ular yumshatish mumkin qanday.

Xulosalar

Maqola vosita mahoratini rivojlantirish, kognitiv funktsiya va jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarida ishtirok etishda harakatli o'yinlarning pedagogik ahamiyatini umumlashtirish bilan yakunlanadi. Talabalar uchun ijobiy va boyituvchi tajribani ta'minlash uchun o'yinga asoslangan o'quv strategiyalarini kiritish muhimligi ta'kidlanadi.

Kelajakdagi tadqiqot yo'llari o'rganishi mumkin:

Harakatli o'yinlarning jismoniy faollik odatlariga va umumiy salomatlikka uzoq muddatli ta'siri.

Muayyan sport mahoratiga erishish uchun maxsus ishlab chiqilgan harakatli o'yinlarning samaradorligi.

jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarida ishlatiladigan harakatli o'yinlarga texnologiya va raqamli elementlarni kiritishning ta'siri.

Ushbu maqola jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlarida harakatli o'yinlarning afzalliklarini o'rganish uchun asos yaratadi. Pedagogik asoslarni tushunish va ushbu strategiyalarni o'z ichiga olgan holda, o'qituvchilar va murabbiylar barcha ishtirokchilar uchun yanada qiziqarli va samarali o'quv muhitini yaratishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Piraxunova F.N., Nazirov A.X. O'qitishning yangi pedagogik texnologiyalari. Uslubiy qo'llanma. –T.: "IQTISOD-MOLIYA". 2008, 3-48 bet.
2. O'zbekiston Respublikasida Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi. "O'zbekiston", Toshkent, 1997 yil.
3. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2000 yil 16 oktyabrdagi "Oliy va o'rta maxsus ta'lim davlat standartlarini tasdiqlash to'g'risida"gi qarori.

4. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2006 yilda mamlakatimizni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirish yakunlari va 2007 yilda iqtisodiy islohotlarni chuqurlashtirishning eng muhim ustuvor yo‘nalishlariga bag‘ishlangan majlisi materiallaridan “O‘zbekiston ovozi” gazetasi, 2007 y 12 fevral.
5. Бордовская Н.В. Диалектика педагогического Исследования. –М.; 2001.
6. Селевко Г. Современные образовательные технологии: Учеб. пособ. –М. 1998 год.

